

■ کوتاه و ساده

۱۸۲

همه چیز با انتشار شماره ۵۶۴ هفته نامه گل آقا در دوم آبان ماه ۱۳۸۱ شروع شد. شماره ای که مَهر آخرین شماره را بر خود داشت و عنوان سرمقاله آن «خدا حافظ» بود. خبر برای هیچ کس باورکردنی نبود، حتی خود طنزپردازان و همکاران گل آقا. بسیاری فکر می کردند این هم یک نوع شوخی گل آقایی است، شوخی سیزده به مناسبت آغاز سیزدهمین سال انتشار. اینک مهم ترین چیز، اطمینان به صحت خبر بود. تمام تلفن های گل آقا بی وقفه اشغال شد. خوانندگان و خبرنگاران. صبح روز بعد خبر در همه جا انتشار یافت. انعکاسی که مثل همه این سال ها از صافی «جناحی» گذشته بود، این را از تفاوت سبک خبرها و تیترهای انتخابی می شد فهمید.

■ پشت پرده چه خبر است؟

حال مهم ترین سؤال این بود: گل آقا چرا تعطیل شد؟ گرچه علت این تعطیلی خودخواسته دلایل شخصی اعلام شد اما هرکس به دنبال جوابی می گشت که باورهای خودش را تأیید کند و باب تحلیل ها و اظهارنظرها گشوده شد. رادیو بی بی سی از مشکلات مالی گفت و یک روزنامه جناح راست از اُفت تیراژ خبر داد. سیدابراهیم نبوی گفت آن صندلی که بیست سال کیومرث صابری فومنی بر آن نشست و طنز نوشت، هرگز با برخاستن او توسط فرد دیگری اشغال نخواهد شد و نیک آهنگ کوثر ده هفتاد را دهه گل آقا نامید. مسعود بهنود اصل حکایت را از

تصمیمی برشمرد که شرایط موجود را برای طنز مساعد نمی‌بیند و با زبان بی‌زبانی می‌خواهد بگوید حرف حساب شنیده نمی‌شود و دکتر پورنجاتی نوشت اگر گل‌آقا واقعاً سوفاف بود پس اکنون وای به حال آشپز و دیگش!

حسین شهیدی پژوهشگر دانشگاه آکسفورد نداوم چاپ گل‌آقا طی ۱۲ سال را با در نظر گرفتن وضعیت مطبوعات ایران، توفیقی بزرگ خواند. یک دانشجوی علوم سیاسی اقدام گل‌آقا را رها کردن خود از اتهام تاریخ برشمرد و خواننده‌ای دیگر نوشت که گل‌آقا در آینده به عنوان معلم و پناهگاه نسل جدیدی از طنزنویسان ادیب و ادیبان طنزنویس شناخته خواهد شد.

روابط عمومی مؤسسه گل‌آقا در همان ایام با اعلام قطعی بودن تعطیلی هفته‌نامه و رد دلایل مالی، متوسط تیراژ هفته‌نامه گل‌آقا در سال جاری را ۳۷/۶۰۰ نسخه اعلام کرد و کیومرث صابری در جلسه خداحافظی با طنزپردازان هفته‌نامه گفت: اجازه دهید روزه سکوت‌م را نشکنم.

■ این آغاز راه است

اما هفته‌نامه گل‌آقا چه بود؟ و چرا توقف انتشار آن تا این اندازه بحث‌انگیز شد؟

انتشار هفته‌نامه گل‌آقا پیامد ایجاد ستون «دو کلمه حرف حساب» بود. ستون طنزی که از سال ۶۳ در صفحه ۳ روزنامه اطلاعات به چاپ رسید، طنز سیاسی بعد از انقلاب را احیاء کرد و به سرعت محبوب و پرطرفدار گشت. شش سال بعد صابری با جمع‌آوری طنزپردازان قدیمی اولین نشریه طنز سیاسی بعد از انقلاب را منتشر کرد. نشریه‌ای که در آن برای اولین بار کاریکاتور مسئولان نظام کشیده شد. اما صابری در همان زمان هم اعلام کرد که خود را فرزند انقلاب و انتقاد را وظیفه‌اش می‌داند و با این کار قصد دارد که پیوند بین مسئولان و مردم را محکم‌تر کند. شاید بتوان چند ویژگی عمده را در ۱۲ سال انتشار این هفته‌نامه برشمرد:

۱- ایجاد سبک در طنزنویسی: سبکی که به مرور سبک گل‌آقایی نام گرفت. در این نوع طنز - که مشخصه‌های آن به صورت یادداشت‌ها و مقالاتی در سالنامه‌های گل‌آقا به چاپ رسید - طنز قصد توهین و افتراء و ناسزا نداشت. بدون غرض‌ورزی و منفعت‌طلبی نوشته می‌شد. از تمسخر افراد یا کریه کشیدن چهره‌شان خودداری می‌شد. به عبارتی چاقوی جراحی بود نه کارد سلاخی. صابری در مقام صاحب‌امتیاز، مدیرمسئول و سردبیر هفته‌نامه تک‌تک آثار را قبل از چاپ مشاهده می‌کرد و اجازه نمی‌داد مطلبی که در آن رگه‌هایی از تسویه حساب شخصی، برخورد کورکورانه و لحن زننده وجود داشت به چاپ برسد. آنجا که هیچ‌کس را جرأت بیان مطلبی نبود با شگردی طنزآزانه حرف خود را می‌زد و زمانی که همه می‌کوبیدند، فتیله چراغ را پایین می‌کشید زیرا که می‌خواست این چراغ روشن و باقی بماند.

۲- وفاداری به زبان و ادبیات فارسی: نشرش پیراسته و درست بود و غلط‌های رایج

گل‌آقا

مطبوعات را نداشت. تا جایی که به پاس این تلاش از فرهنگستان زبان و ادب فارسی لوح تقدیر دریافت کرد. دقت و وفاداری در اصول صحیح نگارش زبان باعث شد که حتی در تحریریه گل‌آقا جزوه ویرایش ویژه نشریات گل‌آقا تدوین گردد و مسؤولان آمایش نشریه موظف بودند ضمن مطالعه آن، دقت کافی را در ویرایش آثار مبذول کنند چه این اثر یک داستان طنز باشد و چه خبر یک کاریکاتور. صحیح‌نویسی یکی از دغدغه‌های صابری بود که همیشه حرفه اصلی خود را معلمی می‌خواند.

۳- تربیت نسل جدیدی از طنزنویسان و کاریکاتوریست‌ها: در زمانی که میراث طنزپردازان کشورگرویی از افراد میانسال بودند، فضایی فراهم آورد تا جوانان علاقه‌مند به طنز و کاریکاتور بتوانند ضمن حضور در کنار پیشکسوتان و دریافت تجربیات آنها در صفحات هفته‌نامه گل‌آقا آثارشان به چاپ برسد و مطرح شوند. آموزش را یکی از مهم‌ترین وظایف خود می‌دانست و چه با برقراری کلاس‌های مختلف و چه با روش سنتی انتقال تجربه این امر همت می‌گماشت حتی اگر این جوانان بعدها با سبک و سیاق دیگر و در جایی دیگر مشغول به کار می‌شدند زیرا به این نکته نظر داشت که هر جا بروند در هر حال زیر آسمان ایران کار می‌کنند.

۴- ساختارشکنی و ایجاد قالب‌ها و پیام‌های نو: هفته‌نامه گل‌آقا با حضورش کلیشه‌های رایج را شکست و در هر دوره با توجه به مقتضیات زمان فرم‌ها و قالب‌های جدیدی را ابداع کرد

تا ضمن وفادار بودن به اصل طنز، فرزند زمانه خود باشد. ایجاد شعار «گل آقا به شما اعتماد دارد» که قادر می‌ساخت علاقه‌مندان به نشریه در هر ساعت شبانه‌روز با سفارش تلفنی، موارد درخواستی خود را دریافت کنند و سپس بهای آن را بپردازند با استقبال فراوان خوانندگانی که گاه فقط از روی کنجکاوی و امتحان این شعار تماس می‌گرفتند روبرو شد و حس جدیدی از اعتماد و احترام را بین گل آقا و خوانندگانش ایجاد کرد.

۵- حضور در عرصه‌های مختلف فعالیت‌های اجتماعی: طنزپردازان که در باور سنتی

بسیاری از مردم به عنوان افرادی لوده و بی‌قید و مهری مذهب به‌شمار می‌آمدند در موقعیتی قرار گرفتند که با نام طنز در بسیاری از فعالیت‌های اجتماعی نه تنها سهم باشند بلکه به اعتبار نام‌شان مردم نیز در آن فعالیت‌ها سهیم گردند. در همه این سال‌ها گل آقا کمک‌های مالی مردمی را سامان داد که آنجا را مرکزی معتبر و مطمئن برای مشارکت در اقدامات انسانی می‌دانستند، امضای گروهی طنزنویسان بر پای بسیاری از بیانیه‌های اجتماعی قرار گرفت و بسیاری از ویژه‌نامه‌های هفته‌نامه گل آقا در جهت تشویق مردم به شرکت در فعالیت‌های اجتماعی و خداپسندانه از اهدای خون گرفته تا صرفه‌جویی در مصرف آب، منتشر شد.

۶- تکریم و تقدیر از پیشکسوتان: در کنار بهاء دادن به جوانان، گل آقا از سرمایه‌های

عرصه طنز غفلت نکرد و با برگزاری مراسم تجلیل از طنزپردازان قدیمی رسم ادب را به جای آورد.

۷- توجه به مراکز درمانی، دانشگاهی و پژوهشی: شاید کمتر نشریه‌ای را بتوان پیدا

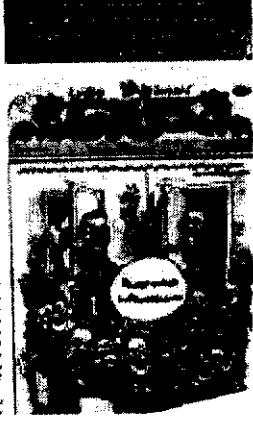
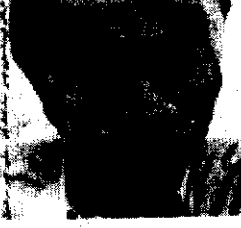
کرد که فهرست مشترکین رایگان آن به تعدد هفته‌نامه گل آقا بوده باشد. بسیاری از مراکز در فهرست مخصوص بخش اشتراک هفته‌نامه گل آقا قرار داشتند. در این فهرست هم نام بسیاری از مؤسسات درمانی و بهداشتی به چشم می‌خورد که گفته بودند هفته‌نامه گل آقا تنها مرهم تسکین‌بخش بیماران دیالیزی یا سالمندان است و هم نام بسیاری از مراکز علمی و دانشگاهی که هفته‌نامه گل آقا را به عنوان یکی از نشریات معتبر برای کتابخانه‌شان و استفاده مراجعان می‌خواستند.

۸- آگاهی بخشی سیاسی به زبان طنز: بسیاری از فرزندان نسل انقلاب از طریق نشریه

گل آقا بود که با نام و چهره مسؤولان سیاسی کشورشان آشنا شدند. ایرانیان خارج از کشور گل آقا را منبع معتبری برای پیگیری اخبار کشورشان می‌دانستند و بسیاری از افراد داخل کشور اخبار روز جامعه را از طریق اخباری که در ستون‌ها و قالب‌های مختلف هفته‌نامه داده می‌شد، کسب می‌کردند.

۹- پوشش گسترده‌ای از مخاطبان وسیع و متفاوت: هفته‌نامه گل آقا خیلی سریع

دوران گل آقا

در این مقاله، نویسنده به بررسی دوره‌های مختلف زندگی و آثار ادبی گل آقا می‌پردازد. او به سبک نگارش و مضامین آثار گل آقا اشاره کرده و به بررسی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی آن‌ها پرداخته است. نویسنده همچنین به بررسی سبک زندگی و دیدگاه‌های گل آقا در مورد جامعه و سیاست پرداخته است.

گل آقا در این دوره، به بررسی مسائل اجتماعی و فرهنگی پرداخته و به بیان دیدگاه‌های خود در مورد جامعه و سیاست پرداخته است. او به بررسی سبک زندگی و دیدگاه‌های گل آقا در مورد جامعه و سیاست پرداخته است. نویسنده همچنین به بررسی سبک زندگی و دیدگاه‌های گل آقا در مورد جامعه و سیاست پرداخته است.

این تصویر نشان‌دهنده یک مراسم یا اجتماع است. در تصویر، گروهی از افراد در یک فضای داخلی گرد هم آمده‌اند. در مرکز تصویر، یک تابلو یا پوستر با عنوان «روزنامه اطلاعات» دیده می‌شود. افراد در اطراف تابلو ایستاده و به آن نگاه می‌کنند.

خوانندگان مختلفی را جذب کرد از قشر عادی مردم تا مسؤولان نظام، چهره‌های فرهنگی و هنرمندان. گواه این حرف فهرست اشتراک خوانندگان این نشریه و اظهارنظرهایی است که در طول این سال‌ها از افراد مختلف گردآوری شده است. امید است که روزی این اظهارنظرها و نامه‌های خوانندگان گل آقا به تمامی منتشر شود تا میزان ارتباط و علاقه دوسویه گل آقا و خواندگانش را آشکار کند.

۱۰- ایجاد فضای کاری مناسب: هنوز هم با وجود اقبال که بعد از دوم خرداد نسبت به ستون‌های طنز و کاریکاتور در مطبوعات کشور به وجود آمده کمتر طنزپردازی است که از وضعیت پایداری در این نشریات برخوردار باشد اما در هفته‌نامه گل آقا کمتر طنزنویس یا کاریکاتوریستی بود که از حقوق ثابت برخوردار نباشد. ایجاد فضایی مناسب و آرام برای طنزپردازان، احترام ویژه‌ای بود که به هنرمند گذاشته می‌شد. بسیاری از بازدیدکنندگان مجموعه گل آقا و خبرنگاران خارجی که به کرات برای تهیه گزارش به مؤسسه گل آقا می‌آمدند از دیدن مجموعه‌ای با این وسعت و امکانات در خدمت طنز شگفت‌زده می‌شدند. این عمارتی بود که سنگ اولیه آن را هفته‌نامه گل آقا بنا کرد.

۱۱- انتشار منظم و بی‌وقفه: در طی انتشار ۵۶۴ شماره هفته‌نامه حتی یک شماره نبود که به دلایل محتوایی یا فنی منتشر نشود یا انتشار آن به تأخیر بیفتد. خوانندگان هفته‌نامه گل آقا

آن قدر به انتشار منظم آن خو کرده بودند که اگر به عللی در بخش توزیع، هفته نامه چند ساعتی دیرتر بر روی دکه مطبوعاتی قرار می گرفت با تلفن های مکرر خود زبان به اعتراض می گشودند. مشکلات کار منظم مطبوعاتی برای اهل فن این عرصه پوشیده نیست اما با همت مجموعه همکاران گل آقا و مدیریت صابری این نظم در روال کار هفته نامه گل آقا برقرار شده بود.

همه آنچه گفتیم تنها در مورد هفته نامه گل آقا بود. خود گل آقا به عنوان کیمرث صابری ماجرای جداگانه ای دارد. همان طور که مجموعه گل آقا به عنوان یک مرکز طنز و کاریکاتور که هنوز با انتشار ماهنامه گل آقا و هفته نامه بپه ها... گل آقا و انتشار کتاب و برگزاری مسابقه به فعالیت خود ادامه می دهد، حدیث دیگریست.

شاید به نظر بیاید که در برشمردن ویژگی های هفته نامه گل آقا جانبدارانه سخن گفته یا آن را بی عیب و نقص توصیف کرده ام. این طور نیست. خود صابری همیشه و در مناسبت های مختلف گفته بود که از آنچه به عنوان هفته نامه گل آقا عرضه می شود تنها پنجاه درصد رضایت دارد. باب بحث و انتقاد همیشه در این زمینه گشوده بوده و اظهار نظرهای مختلفی هم مطرح شده است. عده ای از عدم جسارت گل آقا گفته اند، بعضی دیگر از عدم نوآوری و تکرار روش های قدیمی و گروهی حتی از شیوه مدیریت هنری که در مجموعه گل آقا بود انتقاد کرده اند. اما نگاه این مقاله از

«گل آقا» با تصمیم شخصی تعطیل شد!

گروه سهامی: هفته نامه گل آقا تعطیل شد.
 در پی انتشار اخباری مبنی بر تعطیلی هفته نامه گل آقا، خبرنگار ایسنا با مؤسسه گل آقا تماس گرفت.
 روابط عمومی این مؤسسه اعلام کرد: صابری فومنی به دلایل شخصی تصمیم گرفته است هفته نامه گل آقا را تعطیل کند و در ۳ مقاله آخرین شماره گل آقا نیز در این باره توضیح داده است.
 وی افزود: تشریحات همه های گل آقا و هفتنامه گل آقا همچنان به کار خود ادامه می دهند.

هفته نامه گل آقا تعطیل شد شاه غلام بیکار شد

«گل آقا» تعطیل شد
 در پی تعطیل هفتنامه گل آقا
 شاه غلام بیکار شد

هفته نامه «گل آقا» با انتشار آخرین شماره، ۱۷ ساله خود در زمینه طنز پایان داد.
 «گویی ضرورتاً مسئول روابط عمومی مطلب به این راه گشت: دلایل شخص

خاموشی گل آقا
 پس از ۱۷ سال

گروه فرهنگ و هنر روابط عمومی مؤسسه گل آقا اعلام کرد هفته نامه گل آقا تعطیل شد.
 در پی انتشار اخباری مبنی بر تعطیلی هفته نامه گل آقا، خبرنگار ایسنا با مؤسسه گل آقا تماس گرفت.
 روابط عمومی این مؤسسه اعلام کرد: صابری فومنی به دلایل شخصی تصمیم گرفته است هفته نامه گل آقا را تعطیل کند و در ۳ مقاله آخرین شماره گل آقا نیز در این باره توضیح داده است.
 وی افزود: تشریحات همه های گل آقا و هفتنامه گل آقا همچنان به کار خود ادامه می دهند.

گل آقا، مشکل مالی نداشت

گروه سهامی: علت نماندن گل آقا به دلیل مشکلات مالی تعطیل نشده است.
 به گزارش ایسنا، این مطلب با روابط عمومی مؤسسه «گل آقا» در تکریم اخبار منتشر شده در یکی از رسانه های خبری که دلیل تعطیلی گل آقا را مشکلات مالی عنوان کرده بود، عنوان کرد.
 مسئول روابط عمومی گل آقا اظهار داشت: آقای صابری، دلایل شخصی خود را پدیا اعلام می کند. خبرنگار ما موافق بر این است که دلایل شخصی تعطیلی گل آقا، به کیورت صابری صاحب انگیز و مدیر مسئول این هفتنامه مستورین و ناگزیر از آنکه می شود که جهت تعطیل هفته نامه گل آقا این است که هفت گل آقا، چرا که فروش ناگهانی و مردم خیریت و طنز پرور و ...

هفته نامه گل آقا به فعالیت مطبوعاتی خود پایان داد

روابط عمومی هفته نامه گل آقا با انتشار آخرین شماره، به فعالیت خود پایان داد.
 در زمینه طنز پایان داد.
 «گویی ضرورتاً مسئول روابط عمومی مطلب به این راه گشت: دلایل شخص

تعطیلی گل آقا زنگ خطر را به صدا درآورد

گروه سهامی: مدیر کل مطبوعات داخلی وزارت ارشاد با ابراز تأسفق از توقف انتشار نشریه «گل آقا» گفت که با بررسی های صورت گرفته مشخص شد که دلایل اقتصادی در توقف انتشار مؤثر نبوده است.
 «مهرنوش جعفری» مدیر کل مطبوعات داخلی وزارت ارشاد در گفت و گو با خبرنگار دایرین افزود: توقف انتشار این نشریه بر مخاطب که در شماره های اخیر خود شمار گزینی معادل ۲۵ تا ۳۰ هزار نسخه داشت، برقی جامعه مطبوعاتی بک ضایحه است و البته تلاش هایی صورت گرفته تا آقای صابری، مدیر مسئول این نشریه نسبت به ارائه فعالیت تشویق شوند. وی در عین حال تصریح کرد که علی و هم دیگرین با او گفت و گو با صابری و وی اعلام داشته است که توقف انتشار گل آقا، قطعی است. جعفری همچنین اظهار امیدواری کرد که با وجود تصمیم مدیر مسئول برای عدم انتشار، مخاطبان و جامعه مطبوعاتی کشور شاهد تولد دوباره گل آقا و از سرگیری انتشار آن باشند.

منظری متفاوت است. در مورد هفته‌نامه گل آقا به عنوان یک نشریه می‌توان مطالب مختلفی نوشت و آثار و شیوه کار آن را نقد و تحلیل کرد. این امر مهم - که باید انجام شود - کمکی در ادامه راه طنز و طنزپردازان است. اما از نگاهی دیگر هفته‌نامه گل آقا تنها یک نشریه نبود و فقط به گل آقا یا مجموعه همکارانش تعلق نداشت. هفته‌نامه گل آقا برای ملتش جز شادی و امیدواری و صلح نخواست و نشان داد که کار منسجم و منظم جمعی و امکان‌پذیر است. به آینده اندیشید و اگر این قول معروف را بپذیریم که خوانندگان طنز از سطح بینش و آگاهی بیشتری نسبت به خوانندگان معمولی برخوردارند، در ارتقاء سطح بینش و آگاهی مردمش کوشید. میزان انعطاف و انتقادپذیری مسؤلان را افزایش داد (هنوز صابری از انتقادات و برخوردهای گاه بسیار تندی که از طرف افراد مختلف به سمت گل آقا می‌آمد سخنی نگفته است). هفته‌نامه گل آقا با همه ضعف‌ها و کاستی‌هایش در نگاه تاریخ یک جریان فرهنگی خواهد بود که تحلیل‌گران و پژوهشگران آینده به قضاوتش خواهند نشست و پیامش را خواهند شنید. جای خالی آن، تنها فقدان یک مطبوعه نیست. نگرانی از دست دادن چیزی است که من نام آن را لبخند امید و آرامش می‌گذارم.

انتشارات قصیده‌سرا منتشر کرده است:
- سفرنامه کریستف کلمب / ترجمه دکتر کامیاب خلیلی
- مارکسیسم غربی و مکتب فرانکفورت / ترجمه رضا نجف‌زاده
- شبانی که دستهای خدا را می‌شست / هیوا مسیح
- آزادی بیان در اسلام / محمدهاشم کمالی
- ایدئولوژی‌ها، کشمکش‌ها و قدرت / بی‌یرانسار / ترجمه دکتر مجید و صاف
انتشارات قصیده‌سرا - صندوق پستی ۶۳۵۴ - ۱۵۸۷۵
تلفن: ۸۷۲۲۵۳۶ - ۸۷۱۷۲۲۹